

Závěrečná zpráva o působení lektorky/lektora

Akademický rok: 2015/2016

Destinace (země, město): Ruská federace, Jekatěrinburg

Jméno, příjmení: Mgr. Radan Kapucián

<http://www.urfu.ru/>

URALSKÁ FEDERÁLNÍ UNIVERZITA B. N. JELCINA, JEKATĚRINBURG, RF

ČESKÝ JAZYK NA UrFU

Český jazyk se vyučuje jako nepovinný předmět v rámci různých oborů.

Na departamentu mezinárodních vztahů UrFU (DMO) jako druhý, na dalších převážně jako třetí cizí jazyk. Vedle zaměření na současný hovorový jazyk český, včetně reálií, se studenti zpravidla připravují na krátkodobé stáže, případně oborové studium na českých vysokých školách.

V akademickém roce 2015/2016 se **český jazyk** vyučuje v 3. ročníku (18 studentů) – druhý cizí jazyk, dále ve 4. ročníku (15 studentů) – druhý cizí jazyk, smíšená skupina různých ročníků – třetí cizí jazyk (8 studentů).

Výuka všech kursů probíhá zpravidla od pondělí do pátku, výjimečně i v sobotu. Ti, kteří se učí češtinu jako druhý jazyk, absolvují zpravidla tříletý kurs, ostatní kurs roční. Obvykle v lichých semestrech dostávají pouze zápočty, v sudých skládají navíc zkoušku z probrané látky.

Lektor vyučuje na denním oddělení UrFU. Vzhledem k částečnému úvazku na domovském departamentu DMO UrFU vede se souhlasem svých nadřízených další kursy jak v rámci univerzity, tak mimo ni.

V roce 2015/2016 se podařilo otevřít roční kurs na Filologické fakultě UrFU (10 studentů), na Historické fakultě UrFU (6 studentů), dále pak na univerzitě UralGAKhA (6 studentů).

Krátký přehled:

3. ročník, bc. – 18 studentů

4. ročník, bc. – 15 studentů

Smíšená skupina – 8 studentů

FilF UrFU – 10 studentů

HistF UrFU – 6 studentů

UralGAKhA – 6 studentů

Věk studentů se pohybuje mezi 17–21 let (bakalářské studium) a 21–25 let (magisterské studium).

Podmínky pro výuku:

Celkem na Katedře cizích jazyků DMO UrFU působí 78 pedagogů, 4–6 zahraničních lektorů, 1 sekretářka, 1 laborantka.

Katedra má kmenově k dispozici pouze dvě místnosti – první z nich slouží jako pracovna vedoucí katedry, druhá jako kabinet sekretářky, laborantky, zástupce vedoucí, jako archiv katedry. Na katedře má lektor k dispozici telefon (pouze městský), kopírku (kopírka často nefunguje). Není samostatná učebna pro výuku českého jazyka, ale na fakultě je k dispozici hodně učeben, kde je základní vybavení (bez techniky, často bez zásuvek). Pokud lektor chce používat třídu s veškerým technickým vybavením (tzv. jazykovou laboratoř), musí o tuto třídu písemně požádat předem, zpravidla na začátku aktuálního týdne.

Lektor kromě samotné výuky organizuje projekt Česká beseda, pravidelná setkání u památníku čs. legií, filmový klub, video-konference, on-line lekce českého jazyka, podílí se na vydávání ročenky Česká beseda, AVD REVUE, spolupracuje s konsulátem při přípravě oficiálních akcí, napomáhá českým studentům při příjezdu na stáž do neznámého prostředí na Uralu.

Spolupráce s ostatními organizacemi:

Lektor aktivně spolupracuje s ostatními univerzitami, kde se vyučuje čeština, např. univerzity UralGAKhA, UrGLTU, s oblastní knihovnou, s vojensko-historickými kluby. Spolupráce s Generálním konsulátem ČR v Jekatěrinburgu je především v poslední době výborná. Vřele děkuji jmenovitě panu generálnímu konsulovi Josefu Maršíčkovi i jeho zástupci panu Petru Richtrovi. Oba jmenovaní se snaží vždy vycházet vstříc nejen lektorovi při přípravě různých projektů, ale také ruským studentům, kteří vyjíždějí do ČR na stáže.

Historie výuky českého jazyka a pedagogický sbor

Čeština je v rámci výuky cizích jazyků na UrFU nabízena od roku 2008. Kromě češtiny se na katedře studují i další slovanské jazyky – polština, bulharština, srbština. V současné době je na UrFU český jazyk, převážně jako kurs současného hovorového jazyka, vyučován jedním rodilým mluvčím.

Učební materiály

K výuce praktického českého jazyka se zpravidla používá učebnice „Khotite govorit po-cheshshki“ Elgy Čechové, případně jako doplňkový materiál „Uchebnik cheshskogo jazyka“ A. G. Shirokovy, „Cvičení z gramatiky a lexikologie“ A. Trnkové, dále řada učebnic, které byly vydány ve spolupráci s UJOP UK v Praze. Ve vyšších ročnících se pracuje též s aktuálními publicistickými texty i pořady, například ze zdrojů:

www.novinky.cz, www.rozhlas.cz, www.lidovky.cz, www.czechtourism.cz, www.ceskatelevize.cz apod.

Ubytování a životní podmínky:

Lektor oficiálně bydlí (tj. je přihlášen k pobytu) na jedné ze starších kolejí UrFU. Má nárok jen na jednu místnost, o sociální zařízení se musí dělit se svým spolubydlícím (v mém případě je to lektor z Polska). Ubytování na univerzitě je v průběhu akademického roku zajišťováno univerzitou. Podmínky na koleji jsou velmi skromné. Lektor má ubytování s kuchyňkou, pokoj pouze se základním vybavením (skříň, stůl, židle, polička na knihy, postel).

Přístup na kolej je omezený – lektor neustále musí u sebe nosit propustku, návštěvy se mohou zdržovat pouze do 22 hodin. Lektor si může pozvat hosta pouze třikrát během roku, o častější návštěvy by se muselo oficiálně požádat. Více není podle kolejního řádu povoleno.

Prostor v kampusu („stud-gorodok“) je non-stop monitorován kamerovým systémem, u vchodu je trvale přítomna ochranka, která hlídá bezpečnost na koleji. Od 23 do 6 hodin je vchod na kolej uzavřen. Pokud v odůvodněných případech lektor potřebuje opustit v tuto dobu kolej, je třeba oficiálně předem požádat u nadřízených o propustku.

Bydlení na koleji má i své plusy – cesta na pracoviště trvá asi 20–30 minut pěšky (na většinu fakult, kde vyučuje). V centru města se nachází celá řada obchodů, pošta, při cestě mj. plavecký bazén, restaurace, jídelny, muzea, galerie aj.

Lektor má možnost pronajmout si byt, ale vzhledem k místním komerčním cenám to není možné. Ceny za pronájem bytu v Jekatěrinburgu se pohybují od pěti set euro za měsíc na okraji města. Záleží na lokalitě, dostupnosti metra, na velikosti aj. Na toto bydlení univerzita nepřispívá.

Rady a doporučení:

- 1) Samostatnost, schopnost improvizace, a především znalost ruského jazyka. Pouze se znalostí angličtiny se na lektorát jezdit nedoporučuje. Na pracovišti se lektor domluví pouze rusky. Veškeré podklady pro pracovní smlouvu si lektor musí vyřizovat samostatně v ruštině. S některými kolegy by se ještě možná domluvil anglicky, ale ruští úředníci na angličtinu nereagují, zpravidla se odvolávajíce na Ústavu RF, kde je uvedeno, že úředním jazykem na území RF je ruský jazyk.
- 2) Trpělivost. Při vyřizování jakýkoliv formalit často hlavní problém spočívá v tom, že je třeba najít na pracovišti zodpovědného člověka, který se zabývá příslušnou konkrétní otázkou.
- 3) Důslednost. Člověk se setkává často s tím, že místní představitelé aparátu si interpretují Ústavu RF, federální zákony, vyhlášky a další pravidla po svém. Bohužel zdaleka ne každý cizinec se vyzná v ruském právním systému, a proto často vznikají nepředvídatelné, zdánlivě neřešitelné situace – když se, například, dva úředníci odvolávají vzájemně jeden na druhého, nechtíce ani jeden z nich vydat požadované potvrzení.
- 4) Dodržování apolitičnosti lektorátu. Doporučuje se vyhýbat především politickým tématům, jakékoliv kritice Rusů (z jejich pohledu často neoprávněné), RF apod.
- 5) Respekt k místním pravidlům. Je třeba si zvyknout na častou přítomnost policie, ochranky, na namátkové kontroly dokladů i osobních věcí při vstupu do univerzitních prostor i na jiných veřejných místech (metro, divadla, nádraží aj.). Čas od času bývají vyhlašována poplachová cvičení (v různou denní dobu).
- 6) Opatrnost. V okolí univerzity se začalo v poslední době hodně stavět. Do sporadicky zabezpečených ohrad se začala stahovat nejen podivná individua, ale také smečky toulavých psů, kteří bývají často agresivní, napadajíce nejednou kolemjdoucí v blízkosti stavenišť. Nedoporučuje se chodit na místní tržiště mimo pracovní dobu (na blízkých skládkách žije množství potkanů a krys). Vzhledem k tomu, že v Jekatěrinburgu žije hodně cizinců, především z bývalých sovětských republik, je zde relativně vysoká kriminalita, jako kapesní krádeže apod.

Od r. 2015 většina cizinců, kteří chtějí na území RF pracovat, musí složit zkoušku z ruského jazyka a znalosti reálií. UrFU zatím nepožaduje tuto zkoušku při nástupu do zaměstnání, ale je to otázka času, kdy i naše univerzita bude složení této zkoušky vyžadovat. Nicméně každý lektor, který neovládá plynně ruský jazyk, by jej měl alespoň studovat v univerzitních kursech. UrFU

kurzy ruského jazyka poskytuje pro všechny zahraniční lektory za zvýhodněných podmínek.

Život v Jekatěrinburgu má i celou řadu plusů, například, obchody, lékárny, kavárny jsou často otevřeny po celý týden do pozdního večera. Dobře funguje metro, ale bohužel pouze jedna linka napříč městem. Za negativa lektor považuje časté dopravní zácpy, především v centru města, problémy s parkováním, nedostatečný městský informační systém apod.

Informace o destinaci: Ruská federace, Jekatěrinburg

Ruskou federaci tvoří 85 subjektů – 22 republik, 3 města federálního významu (Moskva, Sankt Petěrburg, Sevastopol), 9 krajů, 46 oblastí, 1 autonomní oblast (Židovská autonomní oblast), 1 pronajímané teritorium (území kosmické základny Bajkonur v Kazachstánu), 9 federálních okruhů a 1099 měst. Všechny subjekty RF (regiony) jsou rozděleny do devíti federálních okruhů: Centrální, Jižní, Severozápadní, Dálnovýchodní, Sibiřský, Uralský, Povolžský, Severokavkazský federální okruh, Krymský federální okruh.

Město Jekatěrinburg je administrativním, hospodářským i univerzitním centrem Sverdlovské oblasti a Uralského federálního okruhu. Někdy bývá označován jako „hlavní město Uralu“. Jedná se mj. o ekonomicky nejsilnější oblast Uralu. Bývá považováno za třetí největší město v Rusku. Mají zde sídlo všechna ministerstva oblastního významu (jejich struktura přibližně odpovídá federálním), významné ruské i světové firmy zde mají zpravidla pobočky. Město je významnou dopravní, a to leteckou i železniční křižovatkou v Rusku.

V Jekatěrinburgu 28. 6. 2016

Mgr. Radan Kapucián

PŘÍLOHY – FOTOGRAFIE JEKATĚRINBURGU

